Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in 8 Arist. de physica auscultatione libros - Cod. Ettenheim-Münster 271

[S.l.], [18. Jahrh.]

Qvaestio tertia

urn:nbn:de:bsz:31-129411

Visual Library

QVAESTIO TERTIA
DE
forma substantiali.

ARTICVLVS PRIMVS.
an, et quid sit forma substantialis.

Nota formas in genere esse duplicem, naturalem et artificialem.

Artificialis est, quae artis directione fit.

Naturalis, quae a causis naturalibus orit.

Notan: esse formam in genere esse duplicem, naturalem, et artificialem haec est quae artis directione fit, naturalis quae a causis naturalibus, ista duplex est accidentalis, et substantialis, substantialis alia est assistens, alia informans, assistens dicitur, quae extrinsece assistit, ac praesens corpus aliquod mouet, sic Angelus in veteri testamento assistens extrinsece Abacuc prophetam apprehenso capilitio eundem cum pulte in Babyloniam deportauit, sic Diaboli striges, ac lamias ex aedibus in loca maxime dissita non unquam ad choreas per aerem deuehunt. porro forma informans. De qua hic nobis sermo erit, dicitur quae unita materiae intrinsece eam velut turgem atque informem format atque ornat facitque cum ea compositum substantiale, diuidit primo in separabilem, et inseparabilem, separabilis est forma hominis quae potest et existere extra corpus humanum inseparabiles sunt formae reliquae

Quid sit forma separabilis.

Quid inseparabilis.

corporeæ sic dictæ q̄ in partes integrantes sint diuisibiles spūales u. diuidi possunt in partes intensionis, seu perfectionis tm̄. Sdo in totalem et partialem. Totalis ē q totum aliq̄d compositum constituit ut aīa hōis totum facit hoīem, partialem appellant q in fōat tm̄ aliqn partem heterogeneam in composito siue dissimilis rāis ab alijs eiusdem compositi partibus talem multi dicunt fōam carnis, ossis, nerui etc. Tertio diuidit in fōam inanimatorum ut auri, gemmæ sūt fōæ, et animatorum, q̄les sunt aīalium plantarum etc.

In quid sint diuisibiles fōæ spūales.

Quid fōa totalis sit.

Quid partialis.

Conclio dant fōæ substiales ē sentia Arlis ut ex toto pmo phys. item ex sdo c. 1. colligit ubi fōam perfectiorem nāam dicit ēē quam māam, colligit præterea ex libro pmo de partibus aīalium et ex lib. Met. atq̄ de aīa et ut loqtr Suar. tom. 1. Met. d. 15. s. 1. ex innumeris locis phlis quos uide si habes, ē ēt hæc sentia totius Scholæ perip. ut uidere ē apud Sua. loco cit. Ruu. Mur., Mend., aliosq̄ passim, et ē hoc tempore indubitata. probat u. gcliem Suar. supra multis argm. pmo qa in hōie dat fōa substialis constituens unum per se cum māa q ē substia incomplata apta tm̄ ex sua nāa per

Formas dari substantiales ē sentia Arlis.

Probatur gclio ā Suar.

formam substantialem compleri, ad quam pin ht appetitum
quod dat etiam in reliquis compositis physicis
formae substantiales, tum qa uidr par ratio utrobique,
tum etiam qa natura eiusdem speciei semper
maneret incompleta, ac sine suo naturali
spoliata, eiusque appetitus esset frustra nunquam
n. satiaret atque Deus et natura nihil faciunt
frustra. Sed ratio, dant ut supra ostensum
est generaes et corruptiones substantiales generali
quod substantiale producitur et corrumpitur non materia
quae est in gregabilis et incorruptibilis non accidens
tamen aliquid productio n. accidentis non est gre
naio substantialis sed alteratio quod distinctum
aliquid ab utroque producitur quod formam sub-
stantialem uocamus. Tertio moriente equo
ug. sine dubio perit aliquid, idque uel sub
stantia uel accidens, non accidens alias equus
uiuus et cadauer equi distinguerentur tantum
par accidens, sicut charta alba, nunc et
mox nigra, item omnia animalia ut equus ser
pens, leo etc. distinguerentur tamen accidentaliter,
imo uero res omnes essent eiusdem
essentiae ac substantiae consequens assinus essentialiter
esset equus et paruus musculus esset essentialiter
bos, et piscis caper lignum u. aurum, quae
omnia sunt absurda si u. dicas substantiam
perire moriente equo quod quis nam illa

Axioma philosophicum. Deus et natura nihil faciunt frustra.

Nota, productionem accidentalem non esse generationem substantialem, sed alterationem.

an mãa at ista ẽ incorruptibilis ḡ perire non
potẽ, si distinctam aliqm substiam dixeris.
illa erit fõa substialis eaq̃ siue absta siue
modalis. Quarta rão ferrum candens, item
aqua bulliens se se reducunt ad pristinum
statum ac priora restaurant accia remoto
ꝯtrario agente igni scilꝛ sed hoc n̄ fa-
cit mãa neq̃ accidens aliqd ḡ dbt ẽe
aliud principium substiale unde priora ac-
cidentia reparent, at hoc n̄ ẽ aliud nisi
fõa substialis ḡ dat fõa substialis hec
præter alias ẽ suar. rão aliorumq̃ quam
in hunc modum pulchre qdam ex recen-
tioribꝫ et clare explicat. probat nunc istam
accium separationem à mãa proficisci n̄
põa, qa hæc ad fõas omnes accidentales æq̃
affecta ẽ, nulliq̃ ꝯtraria repugnat. probat etiam
ab accidente fieri n̄ põe, dicta restauratio ac-
cidentium, aut dicat, à quo accidente extin-
guatur calor in aqua, aut ferro, vel n. ẽẽt ex-
trium aliqd accidens in ambiente corpore, vel
ẽẽt intrium in ipsa aqua, aut ferro, neutrum
dici potẽ, n̄ prius pmo, qa frigus ad qd aqua,
aut ferrum paulatim redit, ẽ maius, quam id
qd ẽ in ambiente corpore ut aëre, teste
experia, si ferrum candens in hypocausto ca-
lido permittat frigefieri, stõ, aër proximus fer-
ro ẽ calidissimus, quomodo ḡ frigefaciet fer-
rum, frigusq̃ ꝯsumet reliqui aëris qd ẽ debi-

Suarezij ratio.

lig ad frigefaciendum minus vehemens. Tertio aqua tm per accidens frigida eet, n ex nãa occurrente scilc. tali cãa accidentali, q frigus istius modi introduceret, si dicas eam ee ex nãa sua frigidam, ac per se, quaero, quare, cum aequé calida ee queat, si applicet illa calefaciens. Quarto si ab aere reducat ferrum ad sua accia, quare go ferrum tam e durum, graue, tenax etc et cum antea fuisset molle, splendens, flexile etc. duritias n. et nigredo n e in aëre, ostendit etiam sdae partis in responsione falsitas, ferrum nrm candens n pōe frigefieri ab accidente qd intrinsecus in ipso ferro latet, nam primo si eet tale accidens in ferro, uel aqua tum deberet ee frigus, hoc n. e contrarium calori illumqs corrumpit, sed hoc dici n potest qa deberet ee maius frigus, quam calor, alias quaererem, quare potius frigus calorem quam calor frigus pelleret. Sdo, quare si e tam internum frigus in ferro, uel aqua calente palpantes id n sentimus, et quare n temperat illud frigus calorem ferri, si dicas minus et exiguum latere frigus, idqs sese intendere in ferro, quaero, cur in ligno ug. calor n etiam se se potē intendere usqs dum progrediat ad maximum calorem qui

reperitur in igne

Probatur quintò gclio substiæ differunt inter se essialiter oio per maam aut foam accidentalem, gò per foam substialem. Sextò si specifica diuersitas corporum naalium oriret ex uarietate accidentium, n eet ratio cur eæ, dem semper eent spees, et n multæ nouæ, et nunq uisæ orirent, qdoqdm accidentium gcursg sit fortuitg. Septimò si in composito eent tm maa, et accia, dari rao n poet, quare uiuentia ug. bos uel asing aliqdo n excrescerent in magnidinem montis, pedesqs sortirent turrium instar, aut felis in magnidinem elephantis, qui plures raes desiderat, uideat Suar. et Mend.

Conclio sda, foa substialis rectè describitur ab aliqbg ee actg simplex substialis, unum per se cum maa gstituens, et à Suar. tom. 1. Met: d. 15. sec. 5. n. 1. Foa e substia quædam simplex et incompleta, q ut actg maæ cum ea gstituit essiam substiæ compositæ ponitur pmò loco gris (substantia) per quam conuenit cum maa, et distinguit à fois accidentalibg. Sdò simplex, qa nullas hbt partes essiales separabiles sicut compositum à quo proinde etiam distinguit, licet habeat partes integrales, si maalis sit, ut forma aquæ. Tertiò dr incompleta, ad excludendas substias separatas, quæ interdum uocari

Foæ substantialis definitio, quæ est actg simplex substialis unum per se cum maa gstituens.

solent foæ assistentes, ut illæ, q multorum sentia mouent corpora cœlia, Angli uidelicet quartò addit actus ad distiam ipsius à materia q ordinariè, ac propriè dr poa. Quintò deri què adijcit cum maa gstituit ēēia in composito, siue unum per se, perqs etiam clarè tam accia, quam substiæ aliæ completæ à forma secernuntur, illa qdm quia n faciunt unum per se cum maa, istæ, qa nihil substiale alterius cum alio gstituunt.

ARTICVLVS SHS an forma substantialis sit tota essentia compositi

Sentia antiquorum iam pridem explosa ē, qui maam totam compositi quidditatem ēē dicebant.

Duplex ē sentia, nam illa antiquorum iam pridem explosa ē, qui dicebant maam ēē totam compositi quidditatem, qa ē Auerrois Fanduini, et aliorum apud Con. et Suar. tom. 2. Metaph. d. 3. asserentium solam foam ēē essiam compositi ipsam u. maam auctore eodem Auerroe tm ueluti uehiculum quidditatis in defie proponi.

Ea sentia ē Connimb. et multorum aliorum, quos apud illos uidebis superiori oppta n per solam sc. foam, sed per illam una cum maa gstitui essia compositi.

Solam foam n ēē essiam totam hoīs pbo

Conclio unica, sentia qa ē uera. p. si sola foa ēēt ēēia tota hoīs, seqret hoīem ēē in.

corruptibilem, et incorporeum. p. sequla, qa tota eius essia ēēt incorruptibilis, et incorporea, aīa nrm rationalis, q ē fōa illius. 4o sequrer hoīem ēē ens incompletum, qa tota essentia eius ēēt incompletus. multis rationibus.

Hices pmò, maa n spectat ad ēēiam compositi, gō sola fōa substialis ē tota essia compositi, aliud n. ēēiale nihil potē assignari. p. ans, unaquaeqs res per suam essiam distinguit ab alijs, scilc. composita substialia, maalia, n distinguunt inter se per maam, qn n. inter se spēe differunt, n differunt in maa, gō maa n ē earum essia, nam ēēia hoīs, et equi c ug. spēe differunt, atq non differunt nisi per fōas, gō in solis fōis gsistit eorum essia, nam maa ē in utroqs eiusdem spēei. Obiectio

Hices 2o in artificiatis maa n ē de essia gō neqs in compositis physicis artificialibus. Obiectio.

Hices, qd ē essiale rei, illud dbt esse fixum, ac stabile, sed maa compositi n ē stabilis, sed fluxa, experimur n. quotidie multas partes corporis calore uitali, et multò magis febrili ita absumi, ut homo uix ossibus haereat, substitui u. alias per nutritionem. Obiectio.

Hices 4o, Experimur aīatis, et inaīatis plerasqs partes abscindi pōe, ut hoī ug manus digitos, pedes, aures, item saxo infinitas partes gsequr et maam, neqs tn interire hoīem l. istud saxum, gō signum maam n ēē partes essialem, qa sublato essiali alicuius rei tollit atqs interit res ipsa Obiectio.

124.

Obiectio. **Hices** 5° sequeretur eandem materiam esse potentiae de essentia plurium ut materia pomi esset de essentia pomi eadem si pomum comedas in substantiam tuam vertes, fietque de essentia tui.

Obiectio. **Hices** 6° si quis ut Milo bovem, ita aliquis antropophagus integrum hominem unà cum ossibus in mortario benè contusis devoraret, l. etiam si plures eundem comederent, ut contigisse in spectante se scribit pater Argenta in Apologia sua hic cum varias provincias peragraret, incidit quandoque in foedum, et prorsus miserabile spectaculum, iacebat cadaver humanum iuxta viam, nescio quot legionibus vermium scatens, assidebant tanquam lauto ferculo comedentes cum magno sensu, catellus ac puella, quam cum pater, quid ageret, rogâsset illa luctuoso et morituriente nomine, an mi Domine hoc simul cadaver designabat digito, hoc inquam, mater mea fuit fame consumpta, quae mihi, et cani huic in extrema famis subsidium venit hereditate infanda, an non clarè apparet ex istis eandem materiam esse potentiae de essentia plurium inprimis materia bovis de essentia bovis, et Milonis, materia consumptis hominis de huius, et antropophagi materia cadaveris de essentia matris puellae, canis, et innumerabilium vermium.

Nota factum quoddam mirabile.

Obiectio. **Hices**, quaeritur si anima Aristotelis Aristotelis per totam

uitam infoaret solam maam Ciceronis, de cui-
us essia erit talis maa, de unigne, an utriusq;
et quid in resurrectione de tali maa fiet
cui cedet, huic an illi.

Resp: ad 1um N. ans ad id u. qd una. Responsio
quaeq; res per suam essiam ab altera differ-
rat. Rx distinguendo. Differt per essiam id
e differiam, l. etiam foam phys. C. per
quamlibet partem essialiter constitutiuam N.

Resuna quaeq; essialr differt ab alia S. per foam physicam C. per quamlibet partem essialr constitutiuam

Resp: ad 2um esto ans. N C. n e n. Responsio.
par rao, qa ex maa rerum naalium, et foa
substiali, fit unum per se possibile in praem-
pto, n item ex maa et foa artificiatorum.

Resp: ad 3um N. m. qa e tam sta- Responsio.
bilis, atq; sint ipsae partes foae maalis q
expirante maa ipsae quoq; partes foae per-
eunt, cum go ex partium immissie essiali-
um n recte colligat, foam n ee de essie
compositi go male quoq; concludit ex partium
maalium amissie maam n ee de essia compti
q satis e, maam sdum potiores pluresq; partes
manere, qd si tn oes partes maae amitterent
idem comptum physice n maneret, distinguo
igit ans dbt manere stabile, hoc e dbt actu
semper ee unitum N. alias neq; foa spualis
siue aia eet de essia compti huaai, cum
neq; illa sit semp unita corpori, dbt itaq;
manere, quamdiu manet comptum ita ut sub
lata illa tollat quoq; comptum cuius e pars

126. ēēialiter ꝯcedit, unde licet calore tam uitali
extrīo quotidie partes mēe euaporent, adeoq̄
unitae n̄ maneant fōe n̄ ꝓpereasaqtr illas
n̄ ēē stabiles respū eiꝰ cuiꝰ dn̄r partes essi
ales tamdiu n. manent, quamdiu manet com
ptum, qd proximè ꝯstituunt. ug. mēe pedis
fixa manet, quamdiu manet pes quem illa
mēe ꝯstituit. Ꝓ stō concessa M. N-m.
ta licet mēa cesset ēē in compto nego tn̄
eam desinere ēē partem essialem eiꝰ com
positi, cuiꝰ fuit pars ēēialis ē n. impoibile
ut sit idem simplr compositum phys: nisi
eandem habeat mēam quam ante habuit,
qmuis moraliter censeat idem licet perna
triem substituat, semper alia et alia pārla
mēe, sicut idem censet ignis, q hodie ē
accensꝰ, licet in alterum mane ꝯtinuet
aliamqꝫ simplr mēam habeat, quam pridie
habuerat, mutuatam sci ex diuersis lignis
q paulatim ad uouendum ignem subtā
Declarat. sunt. Declarat, tametsi aīa hoīs ug. Joan:
ab hoīe tollat in morte manet nihilominꝰ
pars ēēialis Joan: etiamsi interim huo
disponente infōaret mēam siue corpꝰ ali
uō ug. fratris sui, q post eiꝰ mortem notꝰ
ē, idqꝫ aīaret impoibile n. ē uel ꝯcipere uel

ēē Joan: eiusq̄ ēēiam absq̄ ea aīa quam
prius habuit si qs u. dicere uelit partes sin
gulas māe in composito ēē de ēēia compo
siti, tunc ita respondere dbt. Tertio dis
tinguendo, dbt ēē stabile qmdiu manet
ipsum compositum esto, ultra quam istud ma
neat negat, et D. etiam m. māa n̄ manet
stabilis, quamdiu manet phys. loqno com
positum, negat m. quamdiu manet mora
liter concedit m. Urges ḡo abscissa
manu n̄ erit idem homo. R. distinguen
do, moraliter loqndo nego C. qa manet
idem sctum fōam et plerasq̄ partes
māe phys. et, rigide loqndo sumendoq̄
hoīem pro hac fōa unita huic māe sin
gulari quoad detrnātam partium māalium
collectiam, esto C. instas, si phys. non
manet idem homo, ḡo phys. ē diuersus
à priore, ḡo prior desijt ēē, ḡo mortuus
ē, qd ē absurdum. R. ad pmam C.
ē diuersus sctum quid C. simpliciter
et sctum oīa N. ad sctam ꝯsequiam eodem
modo respondet, ultima negat, qa ut
dār aliqs mori, dbt fieri totalis separatio
fōae à māa qd in proposito n̄ fit.

Resp: ad quartum duobus modis abscis

Māa habet ēē stabilis. D. quamdiu manet ipsum compositū esto, ultra quam istud manet N.

Urgetur.

Respondet.

Instat.

Homo ē physice diuersus à priori sctm qd C. simpliciter et sctm omnia N.

ssa mana, pede etc. concesso ante N. q seqiā ad probāem distinguit, sublatis ēēialibꝫ totaliter siue sublata parte ēēiali totaliter tollit ipsa quoqꝫ res, reiqꝫ ēēia C. sublata partialiter N. aliās iterum seqret ꝯ aduersarios, neqꝫ foām ēē de ēēia compositi, imò minꝫ, quàm māa, qa partes fōe, illiꝫ māalis singulis ferè momentis exspirant et à composito auferunt ac praeterea in nihilum abeunt, n̄ item partes māe q licet diuidant, manent tn̄ in suo ēē, cum sint incorruptibiles.

Responsio. **Resp:** ad quintum, fore, ut maa sic successiue fiat de ēēia plurium.

Responsio. **Resp:** ad sextum, ēē casum Met: quam tn̄ si admiseris dices illam māam ēē de essia utriusqꝫ, qd u. et qnta in die Resurrectionis ex illa acceptur q libet sit incertum ē, putam tn̄ ex aequo, pro rāe meritorum cuiꝫ qꝫ ē sctum reglas sapiae diuinae diuidendam, audi Suar: in 3. p. tom. 2. q. 53. d. 44. s. 2. ad quem ueluti insignem Theol: qqꝫ à multis n̄ imeritò lux accolumen Eccliae dictꝫ ē C posterior saltem dubij pars propriè spectat Odicendum, inquit, udi sine speciali miraculo n̄ pōe euenire, ut duo hoies in toto uitae decursu eandem oio māam habeant, qa nullꝫ ē q solis huaāis habere māam.

Nota, impossibile ēē sctū suam Suar: duos hoies in toto uitae decursu eandem oio habere māam.

carnibus nutriat, imo pauci sunt, qui aliquando eis in cibum utantur, ac deinde tot sunt rerum transmutationes ut naturaliter accidere non possit eandem omnino materiae partem, tam in generatione quam nutritione, et augmento a duobus hominibus participari, quod circa non fingendo aliud miraculum semper unicuique restituit saltem illa pars materiae, quae illius fuit propria et non alterius hominis, quae si forte in aliquibus materiae partibus coincent, et non sufficiant ad utrumque corpus integre formandum tum iuxta ordinem divinae providentiae ac iustitiae vel dividet illa materia, vel alteri tota dabit, pro ratione meritorum, ita, ut quoad fieri potest, servet iustitia distributiva, et homo accipiat praemium, vel poenam etiam in ea parte corporis quae ad bene vel male operandum magis illi cooperata est, alia vero pars materiae supplebit aliunde, idem dicendum proportionaliter si fingatur casus in quo aliquis homo nullam materiam habeat, quae non fuerit alterius. a. 3. an forma educatur ex potentia materiae et quomodo.

ARTICVLVS TERTIVS.
an forma educatur ex potentia materiæ, et quomodo

Notand: pmo, varias hac de re sentias fuisse pma antiquorum phlorum asserium foas sdum se totas latitare in maa, et ab agente naali qsi ex abdito in lucem protrahi.

Varia antiquorum phlorum de foa sententiæ.

Sta sentia ait, foas oes ee in maa n qdm integras et perfectas, qa videnl hoc tollere generaem et corruptiem, atqs involuere manifestam repugniam, cum foae inter se pugnantes sint, et accia qdm stricte gria dicunt qo foas actu ee in maa sdum inchoationem quandam earum.

Tertia sentia refertur a Durando apud Suar. loco sæpe cit: q ponebat in maa quasdam poibiltes foarum, q n manent qn producunt foae, sed in eas quertunt, has poibiltes Mur. l. 1. phys. d. 6. q. 1. n distinguit ab inchoationibus foarum vocatqs entias ex qbus singulis singulæ postea foae per generaem producunt atqs ita hæc sentia a sda n differret, putat v. Suar. ab auctoribus huius sentiæ intellectas solas eeias foarum poibiles sive eeias illarum in pa obtina, si ita e tum

hæc sentia n̄ explicat quomō formæ n̄ creant. si producunt, nam etiam illæ res q ueræ creant hent etiam in pōa obtiua.

Quarta sentia ē Suar: loco cit. Ruu: t. 2. q. 2. n. 8. Mur: hic d. 6. Mend: d. 4 s. 2. § 2. Connimb: c. 9. q. 12. a. 4. formas ante generaem rei naalis n̄ præcedere in maa, siue perfecto siue imperfecto actu. sed illas educi de pōa maæ.

Contra primam sentiam sunt ea, q supra in principijs dicta sunt, tum etiam qa per eam tollit oīs uera generaō substi alis, ut Ruu: hic trac: 2. q. 2.

Sdam sentiam reijcit Suar: loco cit: ob multas raēs breues aliquas hic adduco, reliquas uide apud ipsum, si aliqd formæ præcessit in maa illud uel ē idem numero cum forma producta, uel aliud, si primum gō formæ ē antequam producat, si aliud quæro quomō productum id sit, an etiam ex aliquo sui præsupposito gō illud rursus ex alio in infinitum, deinde id qd præsupponit uel ē idem cum maa uel n̄, si idem quomō gō ē aliqd formæ, si n̄ ē idem gō ex illo cum maa fit compositum, et sic maa n̄ erit subiectum generais, sed ipsum compositum. Tertio illud præsuppositum ē ne substia an accns

n̄ substia, qa cum fōa inde producta mane-
ret in mā gō per generaēm fieret ens
per accēns nrm ex mā et fōa, itemq; ex
illo præsupposito fōæ uel certè compo-
situm phys. gstabit pluribꝰ, quam duabꝰ
partibꝰ mā fōa scilc. et illo præsup-
posito, si dicas illud præsuppositum n̄
manere cum fōa producta gō per gene-
raēm fōæ perfici n̄ potē, ex ipso qa
perit, sed neq; erit accidens qa hoc nē
aliqd fōæ substialis, neq; ex illo produ-
cit substia deniq; si fōa fieret ex illa
fōa imperfecta uel per intensiem fieret
sicut ex minore calore fit maior uel
per transmutaēm imperfectè imperfec-
tam, n̄ pmum, qa produci n̄ ē intendi
fōaliter, sdō substia n̄ potē intendi, ter-
tiò ēēnt infinitæ fōæ imperfectæ in
mā ex qbꝰ modò hæc modò illa perfec-
ta produceret neq; potē dici sdum trans-
mutari sc. imperfecta in perfectam se-
qret n. in mā iterum ēē innumerabiles
fōas imperfectas, siue inchoaēs perfec-
tarum fōarum, neq; n. potē fingi, una
eademq; entitas, q sit inchoatio oium fōa-
rum possibilium, nam si qn fit una fōa tol-
lit sine dubio et destruit inchoatio eius ma-

nentibus alijs et ita in omnibus fieri potest, neces-
sae est quod omnes illas inchoationes esse inter se di-
stinctas, cum sint actu separabiles ab inuicem.
Sentiam tertiam iam supra refutauimus

Notand. sed hæc duo inter se distin-
gui, esse in potentia materiæ et educi de potentia materiæ
nam esse in potentia materiæ est præcedere potentiam
materiæ à qua forma nata est et apta dependere
in fieri et in esse ita ut statum propri-
am naturam sicut non potest esse separata à materia
sic etiam non potest sine materiæ concursu et
extra illam naturaliter fieri, educi u. de potentia
materiæ est formam fieri in actu, cum prius
solum esset in potentia et dependere in esse
ac fieri à materia, uel ut Alex. de Ing. ait
educi de potentia materiæ ex parte materiæ est
materiam concurrere passiuè ad ponendam
formam extra causas, res declaratur exemplo sicut
ignis quando producit calorem concurrit actiuè
ad eius effectum et per huiusmodi concursum
calor ponitur extra causas ita etiam materia concur-
rit ad ponendum calorem extra causas et
sicut ignis concurrit efficiendo, ita materia
concurrit sustendando uel patiendo, non
solum quia sustentat accidens, uel forma substan-
tialem sed etiam quia habet quandam influen-
tiam in illam formam.

esse in potentia materiæ, et educi de potentia materiæ, distinguuntur.

Quid sit esse in potentia materiæ.

Quid educi de potentia materiæ.

133. **Notand:** stio qd colligit ex dictis pmo ut fo̅a d̅ar ex po̅a ma̅æ educi, satis n̄ ee̅ recipi illam in ma̅a tum qa hoc mo̅ et a̅ia raonalis educeret ex po̅a ma̅æ, tum qa si Deus crearet acc̄ns extra ma̅am idq̄ postea poneret in ma̅a tale acc̄ns non educeret ex po̅a ma̅æ, licet in ma̅a reciperet qa, qd educit ex po̅a ma̅æ illud de nouo producit, atq hoc acc̄ns n̄ produceret de nouo iam ante ni fuit creatum. Sctum n̄ e̅ satis ut ma̅a habeat po̅am ad fo̅am, alias et a̅ia raonalis educeret ex po̅a ma̅æ, ad quam po̅am habet giunctionis. Tertium, educi de po̅a ma̅æ n̄ e̅ uniri ma̅æ, ac disponi ma̅am, ad recipiendam fo̅am, qa a̅ia raonalis unit ma̅æ, ad quam recipiendam ma̅a quoq̄ uarijs organis, uisus, auditus etc. Disponit, præterea ipsæ dispositiones educunt ex po̅a ma̅æ, ad quas tn̄ recipiendas n̄ semp disponit ma̅a, nisi admittat processus in infinitum. Quartum n̄ satis e̅ fo̅am in ee̅ a ma̅a dependere, ut d̅ar ex po̅a ma̅æ educi, nam si acc̄ns creatum a Deo poneret in ma̅a po̅et ab eadem dependere, et quoad ee̅ et tn̄ ex eius po̅a

Quænam requirit ut po̅a dicantur ex po̅a ma̅æ educi.

eductum n̄ ēēt. Quintum n̄ ēē produci for
mam in sūbo, aīa n. rāonalis licet in sūbo
producat n̄ tn̄ educit ex pōa māe.

Conclio pma aīa rāonalis n̄ educit
ex pōa māe, ratio ē, qa illa indepēnr
à māa creat, qd hīc suppono, gō n̄ educit

Anima rāonalis n̄ educitur ex pōa materiae, qa indepēnr à māa creatur.

Conclio 3ta fōe reliquae substiales
n̄ fiunt propriè loqndo ex nihilo; sed ex
pōa māe educunt, haec gclio ē Arlis 1.
phys. et multis locis gstituentis quatuor
gra cāarum, māam, fōam, finem, et effi-
cientem, uultqs māam ēē peculiare genus
cāe. atq oīs cāa debet influere in su
um estum, gō etiam māa influit in fo-
ām qn̄ producit, n̄ a. effiuè, ut distin-
guat ab efficie, nec fōaliter ut patet
aut finaliter ut infra dicat, gō passi-
uè, si a. influit in productiōn fōae siue
in ēē fōae, gō fōa educit ex pōa illius
ut ex dictis ē manifestum. probat 2o
qdqd producit ab agente nāali, id educit
ex pōa māe sed fōae producunt ab ag
ente nāali gō p. M. qa educere ex
pōa māe ē aliqd producere gcurren-
te sūbo ac recipiente, tām actiēm qm̄
sustentante, ac gseruante estum productum

fōae substiales n̄ fieri ex nihilo, sed ex pōa māe sēntia ē Arlis.

Quid sit educere ex pōa māe.

135. sed quidquid producitur ab agente naturali producitur,
generale subiectum ergo educitur ex potentia materiae nisi
non habeat ubi actionem suam, quasi manum
applicet agens naturale nihil agit, sic ig
nis non urit, nisi adsit subiectum in quo
ustionem simul et calorem deponat.
Secundo si non educerentur ex potentia materiae et
semper crearentur, tum essent immortales si
cut anima rationalis, quia licet a subiecto pel
lerentur adhuc tamen subsisterent, tum ab
eo in suo esse non dependeat, neque ab
ulla alia creata sed a solo Deo consequitur
non possent corrumpi, neque generio, quia forma
substantialis non habet generium, neque est consequitur
et ad corruptionem aliorum, sicut ut forma
ignis iam corrumpitur non a generio proprie
sed consequitur, quia scilicet dispositiones a quibus
dependet in suo esse corrumpuntur, ideo
illa corrumpitur, ridiculum a. dicere formas
animalium brutorum esse immortales, nam
deberet etiam assignari caelum sive
receptaculum aliquod, ubi pulicum, culi
cum animae reciperentur, plures rationes vide
apud auctores. Tertia ratio sumitur ex im
pugnatione fundamenti generis sententiae, quod ut ex

dictis ystat tale ē, si fōa n̄ præcedit in
mā sdum inchoāem ḡo nihil eiꝰ præce
dit ḡo fōa fit ex nihilo ḡo creat ḡo n̄
generat, retorqueo argm. sic, illa pars
fōa q̄ de nouo producit, et inchoatam
illam perficit ā præcessit in mā ḡo
ex nihilo facta ē, ḡo creata n̄ genera,
tale cuiꝰ retorsionis ui aliq̄ teste suar.
gaicti dixerunt oēs fōas creari, sed fal
sō. R̸ n. ad hoc argm. ēo ans, distinguo
C. fit ex nihilo sui præexistentis C. ex
nullo sūbo N. C. idem respondebit ad
sequtam obtiōnem q̄ fere uerbis n̄ redittert.

Fōa fit ex nihilo sui præexistentis C. ex nullo sūbo N.

Hices primo, ḡ supradicta, aut fōa, siue
substiālis siue accidentalis, anteqū fiat
erat aliq̄d uel nihil, si aliq̄d, ḡo præex
titit, q̄d negatum supra ē, item si aliq̄d ḡo
n̄ fit, ḡo neqꝫ educit ex pōa mā, si a.
nihil erat, ḡo fit ex nihilo, q̄d repug
nat phlōrum axiomati ex nihilo nihil
fit, neqꝫ udr̄ illiqibile, quomodo fōa n̄ pos
sit dici ex nihilo fieri, si nihil fōe an
te generaēm fuit. R̸ primo ad ans, nihil
fuit actu C. pōa N. qn̄ a. infert ḡo fit
ex nihilo. R̸ sdo Franc. de Abra ex nihilo
sui C. ex nihilo sui et sūbi N. siue fit
ex priuāe sui tanq̄ trno à quo C. fit

Obiectio.

Axioma ex nihilo nihil fit

Responsio.

Responsio sda Fran. de Abra.

ex nihilo id est nullo praesupposito et concurrente subo N. quod solum per citatum illud axioma volunt philosophi.

Obiectio. Aristotelis. **Dices** secundo Aristoteles 7. Met: t. 29 dicit in materia esse aliquam partem rei faciendae ergo secundum partem, sive inchoative praeexistunt in materia formae producendae. Respondeo cum Suar: d. 15. Met. s. 2. n. 8. ab Aristotele ipsam aptitudinem materiae ad formam vocari partem rei efficiendae sive formae

Responsio Suarez 9.

Obiectio. **Dices** 3o si formae substantiales educerentur ex potentia materiae, tunc penderent in esse a materia sed hoc est falsum, sequeretur n. eas esse accidentia quae accidentium proprium est, ita inhaerere subo, ut extra illud esse nequeant. Respondeo concessa sequela N. m. et eius probatione, ac dico dependentiam esse duplicem, unam rei, quae dat composito suum esse, illudque cum materia intrinsece facit, unumque per se constituit, et est prima causa, cur substantia sic vel sic appellet aut concipiatur, ut arbor, lapis, vel aurum et huius rei dependentia non vocatur inhaerentia. Altera dependentia est rei, quae iam supponit compositum constitutum, neque est prima causa et radix, quare compositum hoc vel illud nomen sortiatur, talesque habeat proprietates sed est aliquid consequens compositum quod secundario conceptu concipitur, et ab illo abesse vel adesse

Responsio. Dependentia duplex

potē saltem rāe, ita, ut integrum nihi
lōig compositi maneat ēēia et huig rei
dependēia uocat inhaerēia qa proprie n̄ dat
ēē rei, sed inē tm̄ rei, eamq̄ afficit ac
perficit, sōa u. substīalis n̄ afficit rem
sed facit, ut sōa leonis leonem.
Ad finem huig ārti breuiter notandum
ē pmō ex Suar. lib. ac dispāe cit. licet
ex parte māe siue corporis n̄ sit ycur
sg per se, at in grē cāe māalis ad
affectionem siue in ēē aut fieri aīa
rāonalis est tm̄ ueluti qdam occasio
exigens creaēm aīae illig sine qua oc
casione nec ipsi aīe debet, ut fiat
nec cāe illig ad affectiēm eiusdem deter
minaret, tum cāe expectet quodam mō
certam dispōiem corporis, quā posita aīa
creat. Sctum illud axioma ex nihilo nil
fit ūrse illēctum de ōi cāa tam creata
quam increata, qlis ē seq deqs ōi
affē falsum ēē ut patet ex aīae rāo
nalis explo, quae ex nihilo à Deo produ
cit. Tertium uerè dici pōe māam
habere pōam ad aīam rāonalem qa potē
illam recipere in se eiqs uniri. Obij- Obiectio.
cis ōi pōe nāali passiue. Rx pōe nāalis
actiua, atq nulla pōa nāalis actiua Responsio.

respondet potentiae materiae respectu animae rationalis
ergo Ratio eo M. N. m. ac dico cum Suar:
respondere potentiam activam naturalem ad uni-
endam animam rationalem materiae, deinde quan-
vis anima rationalis a solo Deo fuerit, potest
tamen Deus in ea actione operatur iuxta modum
et ordinem naturalis rerum debitum, et
hoc satis, ut dicatur operari per modum
causae naturalis et ut potentiae passivae suf-
ficiens virtus activa respondeat.

Non omnia accidentia educuntur ex potentia materiae, quia aliqua ex potentia formae educuntur ut qualitates inhaerentes in anima.

Quarto non omnia accidentia educi de potentia materiae sed
de potentia sui subiecti quod non est semper materia, sed ipsa
forma talia accidentia sunt qualitates inhaerentes in anima
Quinto requiri dispositiones in materia per animam ra-
tionalem, non ut fieri et esse queat, sed ut esse
principium operationis humanae, aliae vero formae
desiderant in materia dispositiones, ut fieri et
esse possint. Septimo formae materiales substantiales
virtute divina separatim conservari possunt, tum
quia accidentia ita conservari possunt, ut patet in
venerabili Eucharistia, tum quia non implicat
contradictionem et Deus potentiae supplere concursum
causae materialis in esse formae influentis.
Articulus quartus de subsistentia formae.

ARTICVLVS QVARTVS.
DE substantia formæ.

Quæritur primò an forma humana habeat propriam subsistiam. Sdò an formæ materiales sint principium subsistiæ partialis an u. in compto sola materia subsistiæ sit, dicat quod beneficio materiæ forma subsistere.

Conclio prima anima rationalis separata à corpore habet propriam subsistiam ita Ruu: 1 phys. t. 2. q. 5. Mur. d. 6. q. 2. et alij probat posterior pars, qa anima separata est capax propriæ subsistiæ ergo habebit saltem aliquam subsistiam alias frustra esset talis aptitudo p. ans qa est capax subsistiæ alienæ, ergo est propriæ. probat, anima Christi capax fuit alienæ subsistiæ ergo est reliq animæ rationales cum sint eiusdem rationis cum anima Christi. p. ans qa anima Christi fuit verè unita verbo in triduo mortis, fiebat a. unio per communicationem divinæ subsistiæ, hæc a. communicatio non est aliud tota Ruu: qa subrogatio alienæ subsistiæ loco propriæ.

anima rationalis separata à corpore habet propriam subsistiam.

communicatio divinæ subsistiæ, est subrogatio alienæ loco propriæ.

Conclio secunda anima rationalis est unita corpori habet subsistiam, sive latè sive strictè

sumas subsistiam, probat prima pars qa latè loqndo subsistit id qd ē in ēē, et in fieri in dependens à subotalis ē aīa ut ex supradictis patet ḡo probat sda pars, qa fōe maāles hēnt subsistiam strictè sumptam, ut ex conclione tertia patebit, ḡo multo magis aīa arlg pus an ex māa et fōa fiat unum per se.

ARTICVLVS QVINTVS.

an ex materia et forma fiat unum per se.

Notan: ē, unum per se opponi uni per accidens, si u. quaesiueris qd sit unum per se Rx aliq id ēē qd ex partibus eiusdem praempti ꝯflat, si urgas, quaeptas eiusdem praempti ug. substiae conseant. Rx illas quarum neutra inhaeret alteri tanq̄ subō inhaesionis sed utraeqs per se existunt, si dicas fōam quoqs maālem substiālem inhaerere in māa, qa ab hac tanq̄ cāa sua māali sustendat. Rx concedendo sustentari, qd à māa n̄ inhaerere tn̄ māe, si qras, cur n̄ inhaereat, aiunt fōas illas, q ex nāa sua aptae

Unum per se ē id, qd ex partibus eiusdem praedicamenti ꝯflatur.

sunt unâ cum mãa componere, unum ens p se, ut fõae substĩales, licet sustentent pro priè tñ et strictè ñ dici inhaerere, sed illas fõas dici strictè inhaerere, q sustentant simul, atq inepta sunt, ut faciant unum per se cum mãa, ḡo à primo adultimum, ut rectè ante paucos qdam è recentioribus advertit, ideò ex fõa substĩali et mãa fit unum ens per se, qa ex illa et mãa fit unum ens per se, et ex accĩa et mãa, fit unum ens per accidens, qa fit ens per accidens qd è nugari melius ḡo

Nota, illas fõas dici strictè inhaerere, q sustentant simul, atq inepta sunt ut faciant unum p se cum materia.

Notand. sdò unum per se erit, qd ex partibus sibi essialiter proportionatis eiusdem praempti constat (sermo è a. hic de uno per se physicè composito ñ de ente simplici, quale è Deus) sed quare accidens ñ è eiusdem praempti cuius è mãa Rx qa accidens è ens qd inhaeret strictè in subo ñ item fõa substĩalis, instas, utraq fõa tam substĩalis, quam accidentalis sustentat à mãa ḡo utraq strictè loqndo inhaeret. Rx negando consequiam rão negata consequiae è, qa strictè inhaerere ñ è tñ pendere à subo sed praeterea ex nãa sua ñ ẽẽ ordinatum ad constituendum primus et radicalem conceptum rei et resultias prietum ex illa,

Quid sicut unum per se.

Accidens è ens qd inhaeret strictè in subo.

Instas.

143. sed ē entitas q supponit rem iam in suo ēē constitutam, eiusq habenti totam essentiam superuenit forma a substantialis n supponit rei ēēiam sed facit, et ē radix ad fundamentum proprietatum consequentium.

Nota formam substantialem n supponere rei essentiam sed facere.

An ex materia et forma substantiali fiat unum per se.

Conclio ex materiali substantiali et forma fit unum per se ē cōis. probatur primo ex definitione prima formae, tum ēt ex sdae definitionis explicatione, probatur sdo ex notando sdo qa unum per se fit ex partibus sibi essentialiter proportionatis eiusdem praemptii. sed forma et materia sunt partes ēēialiter proportionatae eiusdemque praemptii substantiae qd sint partes ēēialiter constat. qa ordinantur ex sua natura ad compositionem totius physici. qd u. ordinantur, manifestum quoque ē, qa sunt entia incompleta, qd sint proportionatae inter se patet inde, qa sunt unius praemptii, et unum se habet ut forma, alterum ut actus. q. 4. de priuat: De quaestione an sit priuatio laborandum n uidr, etc.

Finis quaestionis tertiae
De
forma substantiali.